

CLB

Concept Jaarprogramma 2024 t.b.v. de ALV-vergadering op 9 december 2023.

Inleiding

In 2023 zijn we, in samenwerking GroenLinks, gestart met een project naar aanleiding van de bevindingen de onderzoekers Josse de Voogd en René Cuperus in 'de atlas van afgehaakt Nederland'. We hebben veel gesprekken gevoerd met mensen in het land, in de regio's die worden beschouwd als afgehaakt, met deskundigen, met actieve bewoners, met leken. En een van de vragen die steeds aan ons werden gesteld was de omgekeerde variant: zijn wij afgehaakt of bent u afgehaakt van ons? Het vraagstuk van afgehaakt zijn voltrekt zich op allerlei niveaus, de kiezers die niet meer gaan stemmen, de voorzieningen die er niet meer zijn, de 'rechten' die niet meer gebruikt worden uit angst voor represailles, de overheid die niet vertrouwd wordt, de huisbaas die geen compassie heeft en de bestuurders en volksvertegenwoordigers die ook niets meer verwachten van het Haagse. En als je het zo opschrijft is dit droef makend, terwijl er aan de andere kant een wereld aan bewonersinitiatieven is, bestuurders die tegen het Haagse in goed doen voor hun inwoners, inwoners wel een serieuze plek geven aan tafel en inwoners die voor anderen het vuur uit hun sloffen lopen. En dat biedt hoop. En over een ding is iedereen het eens: als je het proces van afgehaakt zijn wilt beïnvloeden, dan zul je moeten afstappen van alle kortlopende projecten en interventies. Hoe goed die ook bedoeld zijn, verandering en herstel van vertrouwen en verbinding, kost meer tijd dan de gebruikelijke projectperiode. Met dat idee gaan we in 2024 verder.

Afhaken is inmiddels ook een werkelijkheid onder volksvertegenwoordigers. In het idee van lekenbestuur verwachten we ondertussen het onmogelijke van onze volksvertegenwoordigers. Dossiers zijn inhoudelijk complex en ingewikkeld, vraagstukken als een energietransitie of de Ressen kunnen niet meer zonder inhoudelijke kennis, het gemiddelde omgevingsplan (de opvolger van het bestemmingsplan) moet zijn waarde nog bewijzen, de opvang van asielzoekers, de huisvesting van statushouders, wachtlijsten in de jeugdzorg en voor de hulp bij het huishouden schreeuwen om een (lokale) oplossing. Dit is maar een greep uit de dagelijkse realiteit van een gemiddeld raadslid. Tel daar de vele, vele regionale samenwerkingsverbanden bij op, al dan niet in de vorm van een gemeenschappelijke regeling en je kunt op je vingers uittellen waar dit toe leidt. Tot vele, vele avonden vergaderen op het stadhuis en nog steeds het gevoel te hebben niet 'in control' te zijn. Als volksvertegenwoordiger doe je dit vaak naast je baan, naast je gezin, mantelzorgtaken of studie. En juist die combinatie wordt met de dag ingewikkelder. We zien dat terug in de vele vertrekkende raadsleden. En dat baart zorgen. In 2024 zullen we de tussentijdse wisselingen nader analyseren. En voorzien ten behoeve van de agendering.

De werkdruk en overbelasting van de volksvertegenwoordigers heeft ook op andere fronten effecten. Zo is het geen vanzelfsprekendheid meer dat zij bijeenkomsten bezoeken die ergens centraal in het land worden gehouden. Ook geruime tijd na de opheffing van de coronamaatregelen is die standaard niet meer teruggekomen. Aan de ene kant is dit goed op te vangen met digitale bijeenkomsten waarin kennisoverdracht centraal staat. Het leren kennen van je collega's in het land is echter niet op die manier te ondervangen net zomin als dat gaat met het verder ontwikkelen van vaardigheden. Blijven inzetten op grote landelijke scholingsdagen met een minimale deelname van 100 mensen heeft echter ook niet zoveel zin, terwijl er wel een behoefte bestaat. Om aan die behoefte invulling te geven gaan we in 2024 meer experimenteren met 'concept'-dagen en andere

werkvormen die geschikt zijn voor kleinere groepen. De masterclasses kringen nieuw leven ingeblazen en we gaan weer een (digitale) collegereeks op relevante thema's opzetten.

In de samenwerking met het partijbureau is scholing en scouting een van de twee onderdelen waarop we inzetten op verbetering van die samenwerking. Het andere onderdeel is kommer en kwel. Hiervoor is het noodzakelijk dat er overeenstemming is over de betekenis van politieke vorming binnen een politieke partij, een doorlopende lijn vanaf het binnenkomen als (potentieel) nieuw lid tot aan het vervullen van een politieke functie, en een ondersteuningsaanbod voor alle politieke functie en alle verenigingsfuncties.

Voor het CLB betekent dit onder meer dat we de vraag moeten beantwoorden hoe we onze organisatie inrichten in relatie tot deze samenwerking. In de afstemming tussen de verschillende bestuurslagen speelt dit in relatie tot de vertegenwoordiging en de portefeuilleverdeling in de kamers. En in de deelname aan de activiteiten speelt dit in relatie tot de vraag of en zo ja hoe we onze activiteiten openstellen voor volksvertegenwoordigers en bestuurders van GroenLinks. Hierbij hoort ook de vraag rond de bekostiging aangezien de inkomsten van het CLB alleen uit een deel van de afdrachten van decentrale politici. De door het partijbestuur aangekondigde verhoging van de afdrachten voor onze leden speelt daarin ook een belangrijke rol.

Tot slot, het CLB gaat 2024 in onder aanvoering van een nieuwe voorzitter. Ongetwijfeld zal dit leiden tot veranderingen en nieuwe accenten. Wij verheugen ons daarop.

Aantal leden

De ontwikkeling van het ledenaantal liet vanaf het moment van verzelfstandiging in 2010 tot 2022 een negatieve trend zien. De gemeenteraadsverkiezingen 2022 laten voor het eerst in meer dan tien jaar een lichte stijging zien. In 2023 was er weer een lichte daling, vooral veroorzaakt door het afnemen van het aantal burgemeesters en gedeputeerden.

Overzicht ledenaantal leden	01-01-10	01-10-14	01-10-2018	01-10-2022	01-10-2023
Leden gebiedscommissies	226	37	39	37	36
DB-leden gebiedscommissies Amsterdam	50	8	5	7	7
Raadsleden	2126	955	687	670	661
Wethouders	438	152	112	132	132
Burgemeesters	102	99	69	66	52
Statenleden	111	105	62	53	49
Gedeputeerden	20	14	7	12	8
CdK's	3	3	2	3	4 ¹
Waterschappen, AB en DB	62	56	49	48	55
Totaal	3138	1429	1032	1028	1004
Buitengewone leden	--	132	198	214	213
	3138	1561	1230	1242	1217

Tabel 1 Overzicht van het aantal CLB-leden

Doel van het CLB

Het doel van het CLB is bij de oprichting in 2009 door het congres besloten. De vereniging stelt zich ten doel de toepassing van de sociaaldemocratische beginselen in gemeenten, gebiedsgerichte commissies, provincies, waterschappen en andere regionale publiekrechtelijke lichamen te bevorderen. Het CLB heeft als kerntaken:

- Activeren en ondersteunen van netwerken van en voor leden van de vereniging en PvdA'ers in andere bestuurslagen;
- Organiseren van activiteiten voor inhoudelijke voeding en het bieden van een platform voor discussie voor lokale en regionale politici;
- Meningsvorming en standpuntbepaling voor lokale en regionale politiek;
- Geven van informatie en advies, doen van praktijkgericht onderzoek;
- Het leggen van verbindingen tussen de politici in de verschillende bestuurslagen;

¹ Per 1 oktober 2023 is een PvdA'er waarnemend CdK in Gelderland. Hij blijft dit naar verwachting voor een periode van een half jaar.

- Het ontwikkelen en uitvoeren van het scholingsaanbod aan de leden van het CLB en aspirant-leden.

CLB en de vereniging Partij van de Arbeid

Het CLB is een zelfstandig rechtspersoon en een van de door het congres van de PvdA erkende neveninstellingen. Het CLB heeft een eigen jaarprogramma en begroting, vastgesteld door de CLB-leden tijdens de Algemene Ledenvergadering. Het CLB vervult de platformfunctie voor lokale en regionaalpolitieke gezichtspunten binnen de Partij van de Arbeid. Het CLB is standpunt- en agendabepalend ten aanzien van de taken en beleidsvelden die tot de lokale, regionale en provinciale overheid behoren. Het CLB ondersteunt zijn leden op deze onderwerpen met relevante informatie en, als het onderwerp daar aanleiding toe geeft, met politieke instrumenten. Denk hierbij aan bijvoorbeeld schriftelijke vragen en voorbeeldmoties. Waar nodig onderneemt het CLB op deze onderwerpen initiatieven richting Kamerfracties en partijbestuur.

In 2020 is het CLB opgeschrikt door een mail vanuit het partijbestuur met daarin de mededeling dat er voor een zelfstandig CLB geen plaats zou zijn binnen de PvdA. De onderbouwing van deze opvatting bleek gestoeld te zijn op een niet volledig beeld van de werkzaamheden van het CLB en de betekenis daarvan voor haar leden.

Om de beelden over en weer beter in overeenstemming te brengen met de werkelijkheid en tegelijkertijd te werken aan een verbetering van de samenwerking tussen het partijbureau en het CLB is er een zogenaamde samenwerkingsagenda opgesteld. In deze agenda wordt de samenwerking op het gebied van opleiden en scouten en op het gebied van kommer en kwel opnieuw gedefinieerd en verbeterd vanuit de kwaliteiten van beide geledingen. De samenwerkingsagenda wordt getrokken door Joyce Langenacker (CLB-bestuur), Roos Vermeij (partijbestuur) en de directeuren van het partijbureau en het CLB.

De agenda wordt uiteindelijk in beide besturen vastgesteld.

Bestuur CLB

Een voorwaarde voor het bestuurslidmaatschap van het CLB-bestuur is het gewone lidmaatschap van het CLB. Dit gewone lidmaatschap is verbonden aan de uitvoering van een politieke of benoemde functie binnen het decentrale bestuur. Leen Verbeek is sinds jaar en dag het boegbeeld geweest van het CLB. In 2009 heeft hij de verzelfstandiging van het CLB vormgegeven. In 2023 heeft Leen Verbeek afscheid genomen en opgevolgd door ...

De samenstelling:

Voorzitter		
Penningmeester	Yusuf Çelik	Wethouder Tilburg
Vicevoorzitter	Joyce Langenacker	Burgemeester Ouder-Amstel
Lid	Wilma de Boer-Leijsma	Statenlid Utrecht
Lid	Ralph van Hertum	Fractievoorzitter Zeeland
Lid	Constantijn Janssen op de Haar	Burgemeester Kapelle
Lid	Wanda Ottens	Fractievoorzitter Heerenveen
Adviserend lid	Roos Vermeij	Partijbestuur

Secretaris	Jacqueline Kalk	Secretaris/directeur CLB
------------	-----------------	--------------------------

De voorzitter van het CLB is adviserend lid van het landelijke bestuur van de PvdA en wordt bij verhindering vervangen door de secretaris/directeur of de vicevoorzitter. Alle bestuursleden vervullen hun taak onbezoldigd.

Staf en huisvesting CLB

De bestuurdersvereniging wordt ondersteund door een kleine vaste professionele staf (3,57 fte) bestaande uit een eindredacteur *Lokaal Bestuur*/communicatiemedewerker (Evelyne Lammerding), een allround medewerker (Sofie Kuilman) en een secretaris/directeur (Jacqueline Kalk) en een parttime projectmedewerker (Gert-Jan Leerink).

Het CLB is gehuisvest in Den Haag.

Netwerken en activiteiten

Het CLB is een netwerkorganisatie. Wij verbinden onze leden op functioneel en/of inhoudelijk niveau, en waar dit kan en zinvol is, tussen de verschillende bestuurslagen. In de netwerken wordt informatie gedeeld met mensen van binnen en buiten de partij, worden nieuwe ontwikkelingen besproken en gewaardeerd en eventueel voorzien van een reactie bijvoorbeeld in de vorm van een politiek instrument zoals een voorbeeldmotie.

Netwerken functioneren in 2023 op een andere manier dan tien jaar geleden. Door corona zijn digitale bijeenkomsten veel meer de standaard geworden en via appgroepen weten mensen elkaar heel snel te vinden en informatie te delen en te halen, zowel op functieniveau als op portefeuilleniveau en in afstemming met de 1^e en 2^e Kamer. De appgroepen worden standaard ingericht na elke verkiezing in het decentrale bestuur. De fysieke bijeenkomsten zijn in aantal fors verminderd.

Netwerken zijn gericht op een onderwerp of specifieke groep, bijvoorbeeld het overleg van de fractievoorzitters van de G40, het netwerk jonge politici of de woordvoerders wonen.

Netwerkbijeenkomsten worden vraaggericht georganiseerd, afhankelijk van de behoefte van een specifieke groep leden.

Netwerkbijeenkomsten en scholingsactiviteiten hangen nauw samen en overlappen elkaar ook wel eens. Het onderscheid is niet altijd duidelijk te maken en gelukkig hoeft dat ook niet. Het CLB organiseert en ontwikkelt daarnaast verschillende activiteiten zoals de burgemeestersdag op locatie.

Scholing

Permanente scholing, politieke vorming, is voor onze volksvertegenwoordigers en bestuurders belangrijk. Kennis delen, kennis brengen en halen, is voor een sociaaldemocraat een vanzelfsprekend onderdeel van zijn of haar persoonlijke ontwikkeling én van de groep waarbinnen je werkt. Voor elke functie willen we een adequaat scholings- en of netwerkprogramma bieden. Actuele ontwikkelingen zijn daarvan een standaard onderdeel, evenals het vergroten van vaardigheden en het werken aan je PvdA-profiel. Voor de op-maat-trainingen werken we met een trainerspool van vrijwilligers. In het aanbod in 2024 zit in ieder geval:

- Vakscholen/themadagen door de bestuurslagen heen;
- Digitale vragenuren voor volksvertegenwoordigers;
- (Digitale) workshops: debatteren, financiën, sociaal domein etc.;
- Mastercourses en Colleges;
- Bijpraatsessies;
- Train de trainers
- Ad hoc bijeenkomsten n.a.v. de politieke actualiteit.

Vakscholen/themadagen nieuwe stijl

De raadsledenvakscholen vormden een vaste waarde in het aanbod van het CLB. De dagen kenden een stevig inhoudelijk programma. Na de coronaperiode bleek de formule niet meer helemaal te werken. Daarom gaan we in 2024 experimenteren met ‘conceptdagen’/themadagen nieuwe stijl. Deze dagen overstijgen de bestuurslagen, maar gaan uit wat een ieder (volksvertegenwoordiger of bestuurder) bindt. We brengen meer spanning en uitdaging in de bijeenkomsten, zelf doen en leren staan centraal. In plaats van een inleiding met workshops, is de dag een reis met verschillende routes die de deelnemers afleggen en waar ze zelf de weg in moeten vinden. De eerste ontdekkingsreis vindt plaats in februari voor een select gezelschap en zal ook worden gebruikt als leerervaring voor deze manier van werken.

Kennis en ervaring delen

In navolging van de bijpraatsessies voor de wethouders organiseren we maandelijks een vragenuur over een specifiek thema voor raadsleden, Statenleden en/of waterschappers. Afhankelijk van het onderwerp, is een sessie relevant voor alle volksvertegenwoordigers of juist voor een specifieke groep. Het delen van expertise en ervaring is een doel, daarnaast hebben de bijeenkomsten een netwerkfunctie.

Masterclasses

Op urgente onderwerpen worden masterclasses aangeboden voor beperkte groepen. In 2024 staat in ieder geval een masterclass over klimaat op de planning in het voorjaar. In het najaar volgt een tweede masterclass. De masterclasses zijn verdiepende bijeenkomsten, waar wetenschap, praktijk en politiek samenkomen en worden aangeboden aan volksvertegenwoordigers en bestuurders.

Collegereeks

Eerder organiseerde het CLB colleges over volkshuisvesting en de geschiedenis van de sociaaldemocratie. We zetten de collegereeks voort in 2024. De colleges bieden context en achtergrondinformatie die onze leden in hun werk kunnen gebruiken. Voor de Europese verkiezingen in juni 2024 organiseren we een college over de Europese Unie en lokale en provinciale politiek. Deze collegereeks is voor alle leden van het CLB en belangstellenden uit de partij(en).

Projecten en onderzoek

Het CLB doet praktijkgericht onderzoek waar de actualiteit een belangrijke rol bij speelt. In de zomer van 2023 hebben we dit gedaan naar de uitvoering van de minimaregelingen op lokaal niveau. De resultaten daarvan zijn gedeeld met de Kamer en met onze leden.

In 2024 staan in ieder geval op de planning een onderzoek naar de uitval onder raadsleden, oorzaken en gevolgen daarvan en mogelijkheden voor het vinden van oplossingen.

In 2026 is het 125 jaar geleden zijn dat de eerste voorloper van het CLB werd opgericht. Dit jubileum willen we niet aan ons voorbij laten gaan zonder de waarde van het verenigen van sociaaldemocratische volksvertegenwoordigers en bestuurders te laten zien. Op welke manier we dit het beste kunnen doen, werken we in 2024 uit.

Afgehaakt Nederland

Een jaar geleden kwamen we voor het eerst met een groep bestuurders vanuit PvdA/GroenLinks bij elkaar om samen door te praten over *De Atlas van Afgehaakt Nederland*. We waren bezorgd over de in de Atlas gesignaleerde trends, de groeiende kloof in Nederland tussen mensen die aan de knoppen zitten en voor wie deze knoppen ook werken, en mensen die niet aan de knoppen zitten en afhaken. Waarom zou je je druk maken om een systeem als dat systeem zich niet druk maakt over jou? We stelden onszelf de vraag wat we als lokale en provinciale bestuurders concreet kunnen doen om deze kloof te dichten, of op z'n minst een beetje kleiner te maken.

Er is afgelopen jaar veel gebeurd. Om beter zicht te krijgen op de problematiek zijn we in drie regio's op onderzoek uitgegaan, te weten (Oost)-Groningen, de Achterhoek en Tilburg/Helmond. Daarbij hebben we natuurlijk gesproken met bestuurders in deze regio's, maar we zijn vooral gaan praten met sleutelfiguren uit de samenleving. De reportages en lessen die we onderweg noteerden hebben we op [onze website](#) nog eens op een rij gezet. Veel van wat we het afgelopen jaar zijn tegengekomen en hebben besproken, heeft een plek gekregen in ons nieuwe verkiezingsprogramma. De stap die we komend jaar willen zetten is lastiger maar wel super relevant: wat kunnen we als lokale en regionale bestuurders concreet doen?

Regionale werksessies

Om dit scherp te krijgen, organiseren we het komend jaar een aantal regionale werksessies met bestuurders van alle bestuurslagen en een aantal sleutelfiguren/ervaringsdeskundigen van buiten. We zoomen in op:

- 1) De specifieke problematiek in een bepaalde regio;
- 2) De slag die we binnen nu en vijf jaar tot tien jaar zouden willen maken om iets aan deze problematiek te doen (zo concreet en praktisch mogelijk);
- 3) Dat wat nodig is om deze slag ook daadwerkelijk te maken.

Accenten en werkvorm kunnen per regio verschillen. Zo is in Groningen het enorme verschil tussen stad en ommeland relevant, speelt in Tilburg nadrukkelijk het probleem van ervaren onveiligheid en ondermijning mee, strijden in de regio IJmond de belangen van werk en leefbaarheid met elkaar, en voelt men zich in de Achterhoek misschien nog wel het meest bestuurlijk in de steek gelaten.

Het zou mooi zijn als er gedurende de werksessies iets van een regionale actie agenda ontstaat. Daarnaast wordt de opbrengst uit de verschillende gesprekken - inspirerende voorbeelden, wijze lessen, tips – centraal verzameld en gedeeld.

Verdieping met betrekking tot bestuurlijk afgehaakt

Een rode draad die het afgelopen jaar zichtbaar werd en die verdere uitdieping verdient, is dat nogal wat bestuurders uit kleinere en/of niet randstadgemeenten het idee hebben dat ze bestuurlijk worden buitengesloten. Het zijn de burgemeesters van de grote gemeenten, die in de veiligheidsregio's de toon zetten, en het zijn de bestuurders uit de Randstad waar in VNG- en partijverband naar wordt geluisterd. Voor bestuurders die hierbuiten vallen is het lastig om tot de harde kern van beslissers door te dringen. Een van de gevolgen hiervan is dat veel landelijk opgelegd beleid niet op de wensen en het dagelijks leven in andere delen van het land aansluit. De komende maanden voeren we hierover aan aantal aanvullende gesprekken en gaan we proberen met een aantal concrete ideeën en voorstellen te komen.

Er is al veel gezegd en gesproken over het verschijnsel van 'afgehaakt' zijn, ook voordat de Atlas verscheen. Bestuurders en volksvertegenwoordigers reageren soms ook wat met 'een zekere vermoeidheid' over dit onderwerp. Misschien omdat het zo taai is, het afgehaakt zijn een begrijpelijke reactie is, of omdat de oplossingen wel gezien worden maar je niet aan de knoppen zit om deze te kunnen invoeren. Inspiratie van buiten is noodzakelijk. In 2024 zullen we daar vorm aan geven.

Informatie en advies

Het CLB geeft informatie en advies, individueel en op fractieniveau of anderszins. Het CLB geeft informatie en advies over politiek-inhoudelijke onderwerpen en procedurele kwesties. Het CLB draagt bij aan meningsvorming binnen de PvdA.

Communicatiemiddelen

- De nieuwsbrief *Lokaal Bestuur* komt wekelijks uit op de zondagochtend. De nieuwsbrief gaat naar alle CLB leden en daarnaast naar 1600 geïnteresseerden. Door wekelijks te verschijnen is het makkelijker in te spelen op de actualiteit en kunnen meer relevante onderwerpen aan bod komen. De behoefte aan informatie over (lokale en regionale) politieke ontwikkelingen en politieke meningsvorming blijft groot: gemiddeld opent 62% van de leden de nieuwsbrief en klikt 13% door naar een artikel op de website. Voor de nieuwsbrief hebben we een redactie die de inhoud mede bepaalt. De redactie bestaat uit een wisselend aantal leden van het CLB. In de samenstelling van de redactie houden we rekening met de verschillende bestuurslagen.
- Ook de website blijft met gemiddeld drieduizend bezoekers per maand onverminderd populair. In het derde kwartaal van 2023 is gestart met de ontwikkeling van een nieuwe website. De verwachting is dat deze begin 2024 live zal kunnen gaan. MijnCLB zal daarmee verdwijnen. De gegevens die we delen met onze leden en die privacygevoelig is, houden we voor onze leden toegankelijk in mijnpvda.
- Op de sociale mediakanalen van het CLB (Twitter en Facebook) worden activiteiten, artikelen en andere relevante informatie met de volgers gedeeld. Dit is ter vergroting van het bereik van de nieuwsbrief.
- Het CLB beheert vele appgroepen op functioneel en inhoudelijk niveau.

Digitalisering van de ondersteuning

Door de coronacrisis hebben we in 2020 een groot deel van onze activiteiten gedigitaliseerd. Sindsdien vormen de digitale bijeenkomsten een vaste waarde in ons aanbod. De voordelen van digitale bijeenkomsten liggen vooral in het grotere bereik en het vervallen van reistijd voor de deelnemers. Met de ontwikkeling van de verschillende tools voor digitale bijeenkomsten komen er ook steeds betere mogelijkheden voor het werken met subgroepen en voor interactieve sessies.

Overige activiteiten binnen de partij

Het CLB heeft samen met het partijbureau incidenteel een 'kommer en kwel overleg' met de daarbij behorende werkzaamheden. Daarnaast participeert het CLB binnen het directeurenoverleg. Met regelmaat wordt samengewerkt met (een van) de netwerken van de PvdA in de vorm van bijeenkomsten, informatieoverdracht of de ontwikkeling van politieke instrumenten.

Overige activiteiten

Het CLB neemt deel aan het tweejaarlijks voorzittersoverleg (en de ambtelijke voorbereiding) van alle bestuurdersverenigingen en het ministerie van BiZa.

Het CLB participeert in het landelijk netwerk 'weerbaar bestuur'.

Tot slot

Het werk van het CLB is altijd aan de actualiteit onderhevig. Een ontwikkeling in de Kamer kan aanleiding zijn voor een bijeenkomst of een handreiking voor een politiek instrument en andersom kan een decentrale ontwikkeling aanleiding zijn voor bijvoorbeeld het stellen van vragen in de Kamer. Bepaalde onderwerpen kunnen onverwacht in de belangstelling komen, waardoor politieke meningsvorming in een keer relevanter wordt. Dit is altijd zo geweest en zal in 2024 niet anders zijn.

In 2026 bestaat het CLB 125 jaar. In 1901 is het besluit 'tot vereniging van sociaaldemocratische raadsleden' genomen vanuit de wens en behoefte van de toen nog enkele en vaak eenzame raadsleden van sociaaldemocratische huize. Zij hadden behoefte om met elkaar in contact te komen, ervaringen uit te wisselen en te kunnen leren van elkaar. Toen belangrijk genoeg om de voorloper van het CLB op te richten. Vandaag de dag is nog niets aan dat belang ingeboet.

Bijlage: Planning van de capaciteit

Het CLB heeft op 1 januari 2024 een geplande bezetting van 3,57 fte. Gelet op de geringe omvang van de personele ondersteuning en de grote ambities van het CLB is het belangrijk om zorgvuldig met de beperkte capaciteit om te gaan. Het werk van het CLB is deels goed te plannen en deels afhankelijk van en onderhevig aan de politieke werkelijkheid en waan van de dag. Voor de uitvoering van het jaarprogramma 2024 is bruto 6734 uur beschikbaar. Als de vakantie- en feestdagen hierop in mindering worden gebracht, blijft er netto 5884 uur over.

De capaciteit

1 fte heeft bij de PvdA een omvang van 35 uur. Hierdoor is het bruto aantal beschikbare uren: $3,57 \times 35 \times 52$ weken op jaarbasis = 6734 uur.

Op deze bruto-uren wordt het aantal vakantie- en verlofuren in mindering gebracht. 1 fte heeft 175 uur vakantierecht. In 2024 zijn er zeven feestdagen op werkdagen = 49 uur. Op het aantal bruto-uren wordt daarom in mindering gebracht: $3,57 \times 175$ uur = 625 uur en $3,57 \times 49$ uur = 150 uur. De week tussen Kerst en Oud & Nieuw is verplicht vrij, voor rekening van de werkgever (cao-afspraken). In 2024 gaat dat om drie dagen. $3,57 \times 21 = 75$ uur. Het totaal aantal vakantie- en verlofuren komt uit op 850 uur.

Dit betekent dat er $6734 - 850 = 5884$ uur beschikbaar is voor de uitvoering van het CLB-werkplan 2024.

Deze zijn als volgt verdeeld. Dit is een inschatting, op basis van de ervaringsgegevens van de laatste jaren.

Eindredactie en inhoud	1000	Scholing	1000
Netwerken	900	Bestuur	100
Advies, individueel	100	Werkgroepen/projecten	900
Advies, overig o.a. kommer en kwel	100	Onderzoek	600
Intern overleg PvdA	100	Secretariaat	260
Intern overleg CLB	200	Ledenadministratie	124
Ad hoc activiteiten	500	Subtotaal	2984
Subtotaal	2900	Totaal	5884

Activiteitenbijlage:

Netwerk	Bijeenkomsten – min	Omvang doelgroep	Streefbereik	Doelstelling	Resultaat
Burgemeesters (functioneel netwerk)	2 (één te gast bij bgm, één in Den Haag)	50	Ca. 20 deelnemers per bijeenkomst	Netwerken, ervaringen uitwisselen, verdieping op het thema OO & V. ontwikkeling van visie op de PvdA-burgemeester van de toekomst.	Voeding van de Tweede Kamerfractie, versterking van de onderlinge contacten.
Waterschappers (functioneel netwerk)	2	50	50% van de doelgroep per bijeenkomst	Kennis delen en ervaringen uitwisselen, toegankelijk maken best practices, ontwikkeling van het rode gezicht in het waterschapsbestuur.	Waterschappers beschikken over actuele informatie en nieuwe inzichten. Afstemming met woordvoerders Tweede Kamerfractie.
Fractievoorzitters G40 (functioneel netwerk)	Naar behoefte digitale bijeenkomsten	45	50%	Ervaringen uitwisselen, informatie delen, strategie uitwisseling.	Voeding van de Tweede Kamerfractie, versterking onderlinge contacten.
Gedeputeerden (functioneel netwerk)	Elke kwartaal een digitale bijeenkomst	12	80%	Ervaringen uitwisselen, informatie delen, strategie uitwisseling, bespreken politieke actualiteit.	Voeding van de Eerste- en Tweede Kamerfractie, versterking onderlinge contacten, versterking op inhoudelijke thema's.
Gedeputeerden, dijkgraven en fractievoorzitters PS (functioneel netwerk)	Naar behoefte digitale/fysieke bijeenkomsten,	26	80%	Ervaringen uitwisselen, informatie delen, strategie uitwisseling.	Voeding van de Tweede Kamerfractie, versterking onderlinge contacten, versterking op inhoudelijke thema's.
Statenleden	Netwerkbijeenkomsten op verschillende thema's	50	20% van de doelgroep per bijeenkomst	Ervaringen uitwisselen, informatie delen, strategie uitwisseling.	Voeding van de Eerste- en Tweede Kamerfractie, versterking onderlinge contacten, versterking op inhoudelijke thema's.
Wethouders (functioneel netwerk)	Ten minste 1 x per jaar een fysieke bijeenkomst, naar behoefte vaker en digitaal	132	10% bij de digitale bijeenkomsten, 25% fysiek	Bijscholing op relevante thema's en vaardigheden. Tijdens de digitale bijeenkomsten ervaringen uitwisselen en de actualiteit bespreken.	Delen en aanreiken kennis, oefenen vaardigheden, versterking van het eigen profiel in relatie tot de door waardengedreven politicus. Uitwisselen met de Tweede Kamerfractie.

Jonge politici (functioneel netwerk)	1 keer per jaar	100	25%	Netwerken, ervaringen uitwisselen, informatie delen.	Netwerk vormen waar jonge politici terecht kunnen met hun vragen en zorgen. Ervaringen en kennis delen.
Inhoudelijke netwerken op verzoek					
Raadsleden	Verschillende digitale en fysieke workshops	660	Afhankelijk van het soort bijeenkomst	Kennis opdoen en oefenen met vaardigheden.	Delen en aanreiken kennis, oefenen vaardigheden, versterking van het eigen profiel in relatie tot de door waarden gedreven politicus.
Volksvertegenwoordigers	Maandelijks vragenuur	760	Afhankelijk van het onderwerp	Kennis opdoen, tips, ervaringen uitwisselen	Op een snelle manier je kennis op een specifiek onderdeel verbeteren
Vakschool nieuwe stijl	2x per jaar	Alle leden	20%	Bijscholing op relevante thema's en vaardigheden.	Delen en aanreiken kennis, oefenen vaardigheden, versterking van het eigen profiel in relatie tot de door waarden gedreven politicus.
Masterclasses	2x per jaar	Op uitnodiging	Op uitnodiging	Verdieping op bepaalde onderwerpen	Bij de masterclasses komen politiek, praktijk en wetenschap samen. Tijdens de bijeenkomst wordt op een bepaald thema een verdiepingsslag gemaakt. Deelname aan de masterclasses is op uitnodiging.
Colleges	2x per jaar	Alle leden	20%	Kennis opdoen	Leden verwerven kennis, achtergrondinformatie en context over een specifiek onderwerp. Dit kunnen ze gebruiken in hun werk.
Op maat trainingen	Op aanvraag	Individuele fracties, evt. samen met bestuur	Afhankelijk van de vraag	De fractie ontwikkelt samen met de trainer een training op maat	Het CLB koppelt fracties die een training willen aan een trainer die past bij hun specifieke vragen. In overleg wordt een programma op maat gemaakt van in ieder geval een dag. Soms wordt er nog een vervolgtraining gepland.